



Բաժանորդագրութեան տեղն է
Պօլիս Զագմադճըրլար-Խօգուչու Յա-
կոբեան խան միջնայարկ թիւ 8:
Ծանուդման տողը 5 դուրու է:

Այս գործերէն մին էր ահա Ահա-
պետի քննութիւնը, ջիւղի տարեգա-
րը. զի ոմանք ուխտած էին պարտա-
որել զսա, որ Ագապետն վարժարանը
նայէ. սոր համար աշխատեցան մինչ
բացան վերջ տալ այն նուիրատու-
ներն, զորս կը շնորհէին ազգային ք.
անաստան մէկ կողմանէ իր բնութեան
սկարութեամբը զանոնք չը կրնալով
աղիթել որով հասարակաց համարումն
նախալ պահէ և վարժարանին հա-
մարձը չը պակսեցնէ, իսկ միւս կող-
մէն ալ իւր հաստատամտութեամբն
այնչափ աշխատանք ձեռնարկած
վարժարանին նկատեալն նեղ վիճակն,
հետաքար զոցուսնու վտանգի ենթա-
յի գտնուիլն ակնհայտ ունենալով,
ը զգործունէութիւնն չը մտցնելու
ոմար, սկսաւ հասցիւթի համար ար-
արքին միջոցներու գիւծել. այս մի-
ջներէն մին էր ահա քոնսէրն ալ,
այս մեք իսկ հակակարծիք գտնուեցէ

զատ կը հաւատամք թէ՛ փանոսեան էֆէնտիի իսկ ներքին համալսման է այս, որոյ դէմ գործած է առ հարկի և ի պարտաւորութենէ միայն:

Այս խմբագրին երրորդ պահապանութիւնն է, ազատութեան ծայրայեղ սիրահար ըլլալն, և այս մասին ուրիշ ազատամէր ու ազատամիտներէ ունեցած տարբերութիւնն սա է, որ եթէ ուրիշները ժողովրդեան դատարարացը արդէն ծանօթ եղած պարագայից և սովորութեանց մէջ զիրենք խօսելու և գործելու աղաւթ կը կարծեն, առ ընդհանրապէս ժողովրդեան անձամբ եղած դատարարներ ու սովորութիւններով խօսելու և գործելու համար ալ աղաւթ կը հաւատայ զինքը:

Իրաւ է որ աշխարհի շրջան առնուել զայլիւնէն զատ ուրիշներ ալ կրցան գտնել, իսկ առնող մէջ միայն Գալիլէոս կրցաւ համարձակել իւր համոզումը յայտարարելու, որոյ եթէ իւր դարը հակառակեցաւ, յայտարարեալ համաձայն գտնուեցան իրեն:

Այս պատճառաւ էր, որ սա եկեղեցական բարեկարգութիւն քարոզեց այն ոճով, որ նոր էր մեր ազգին համար, և որոյ մէջ լծեալներու կային այնպիսի մասեր ալ, որք աւելի սխալ դատարարութեանց վրայ հիմնուած էին:

Յաւալի է արդարեւ որ, շատ անգամ ոմանք կրցան իրենց լծումական ոգւովը հապարակեց իրենց վրայ տիրել, և ժողովրդեան ճանաչումը դայթակելով արգիլել զայն, որ չ'օժանդակէ իւր դարձող պաշտօնին: Այսպէս եղաւ փանոսեանի ալ, և այս վերջնայն ամենէն մեծ պակասութիւնն այն էր, որ այժմեան իւր հանդարտ գիրքը չունէր այն ատեն, որով զինքը անուանարկել ուղղակի կրնային գիւրաւ պատճառ մը գտնել:

Այս պակասութիւններէն զատ, փանոսեան ուրիշ ազգային պաշտօնէից ամանց նման ոչ խաղաղութիւն, ոչ կեղծաւորութիւն, ոչ ազգադատութիւն, ոչ վատութիւն և ոչ նենգութիւն ունի, և պատմութիւնն առաւել ազգասէր, գործունեայ բայց յանձնապատան անունը պիտի տայ իրեն քան դատապարտէ զինքը, որ արդէն իսկ սկսած է վերջերս իւր նախնի յանձնապատան վիճակն ալ փոխելով վեր:

Երբեք ալ իւր տկար կողմերն ալ զօրացրին, և այս ընթացքն իրաւամբ հասարակային համակրանաց արժանի կրնէ զինքը:

Գանք Մասիսի:

(Յաւալի Գանք Մասիսի)

Կը տեղեկացնեն մեզ թէ Բաբելոնի տնայնապետն էր Զայ ուսանողքը Բաբելոն-Հիւսարի երկուսն: Վարժարանաց ազգայնութիւններու խառնուրդով, իրենց մէջ նպաստաւորաց անուամբ ընկերութիւն մը կազմուեալ է, յիշեալ վարժարանին թէ՛ նիւթապէս և թէ՛ բարոյապէս օգնելու նպատակաւ, այնպէս որ ընկերութեան տուրքին իւրաքանչիւր բաժինը մէկ տարեկան ըլլալով, ամէն ընկեր իր ուղածին չափ բաժին պիտի կարենայ ընդունել:

Այն ընկերութիւնը կը լսեմք թէ, արդէն սկսած է երբեմն երբեմն իւր նպատակներն ընել յիշեալ վարժարանին, ինչպէս նաեւ այս անգամ ալ 10 հատ թուարանութեան և 10 հատ ալ աշխարհագրութեան դասագիրք առնելով ըստ իրենց վարժարանին ազգայնացող սովորքը:

Արդարեւ գոյութեան արժանի կը համարուի որ այն երկուստեք ուսանողաց այս ձեռնարկութիւնը, որ իրենց դպրոցական վիճակին մէջէն կ'սկսին օգնականութեան ձեռք կարկառել ազգին աղքատ մանկուոյն, անոնց դաստիարակութեանը մասնաւոր խնամք տալով:

Այս երկուստեք կրնան բարի օնակ ու ըլլալ մեր ազգին այն տեսակ հարստանալուն, որք աւելի ապարդիւն չափով լծանց սովորած են քան ազգին ազգայնացող օգնելու:

Մամաթիոյ Երրորդ գործունէ խորհրդեան և վարժարանի երկուսն վարժարանաց հոգաբարձութեան կողմանէ երէկ հրաւեր մ'ընդունած եմք, որ կը ծանուցանէ թէ յառաջիկայ յուլիս 17-ը, օրընդ միասեալ յիշեալ վարժարանաց աշակերտացը տարեկան ընտրութիւնը պիտի կատարուի հետեւեալ կարգադրութեան համաձայն:

Յուլիս 17-ը. Գաղղ. և Տաճկ. 18-ը. Հայկ. Գեղար. Գեղար.

և ասեղնագործութիւն 19-ը. Թուրք. Աշխարհ. և Տաճկապետութիւն Գննութիւնն պիտի սկսի վերայիշեալ օրերը ի մամ 3:

Հինգշաբթի օր իւսկիւտար Սէլամ սըղի բնակիչներէն խումբ մը անձինք դարձեալ Պատրիարքարան իջնելով կը քննարկեն ժողովոյ ներկայացելու խնդրոյ տակ գտնուած երկու քահանայացուներու համար հրաման խնդրած են հակառակ Տէր Գրիգոր անուն քահանային, որ լսածնուս նայելով, յիշեալ երկու անձանց քահանայ ըլլալու արժանաւորութիւնն չունենալը առարկելով, կընդդիմանայ եղբոր այս մասին պահանջուած հրամանը տրուելուն:

Եթէ ստոյգ է մեզ տուած տեղեկութիւնը, քահանայացուներուն կը սակիցներէն ոմանք Տ. Գրիգորի դէմ յարձակումներ, և անոր անցելուն նկատմամբ քսոմենի յայտարարութիւններ ըրեր, և այս միջոցին յուլիս 17-ը այն պատճառով սաստկացել է, որ քահանայացուներուն կուսակիցներէն մին մարեր է Պատրիարքարանին սրահին մէջ և իսկոյն ջուր և նահանգներով, հաղիւ կըցեր են օթափեցընել զինքը:

Սակայն այսչափ յուզմանց հակառակ դարձեալ խնդրոյն վերջնական որոշում ո'ր չը կրնալ որոշուի, երկու կողմանք ալ ձեռնուռնայն ետ դարձեր են:

Կիմանամք որ Բուժէլի Հիւսարի աղքատ վարժարանին ամսական 150 72 պահանջներն իրիսարէն Տնտեսական խորհրդով լծարեւել պարտական եղած 2300 զշի գումարը իրաւունք խորհրդոյ կողմանէ, հատուցուիլ որոշուած ըլլալով Տնտեսական խորհրդով յիշեալ հոգաբարձութեան պարտաւորեցակ մը տուած է 3 օրէն յիշեալ գումարը վճարելու համար:

Լսեցինք որ Մեծ. Հովուեան և Պոյաճեան էֆէնտիներն իրենց բառարկութիւնները գրով բնական հաղորդել են:

Խմբագիր 26-ը լրագրոյն նախընթաց թիւերէն

մէկուն մէջ Ազգ. Կեդր. տրոյ հաւաքիչ Հիւսարեարէյէնտեան Մեծ. Գաւիկ էֆէնտիի նկատմամբ տեղեկութիւն մը կար տրուած:

Ներքեցէ մեզ րոտու, . . . Խմբագիր, որ այն տեղեկութեանց աղբիւրը պըղտոր ուկերէ բղխած էր. վասն զի Գաւիկ էֆէնտիի համար ըսուածն առաւել կրնայ արդիւնք պէտք է համարուի, քանի որ աշխատանքից վիսայութիւնը բարոյական մեղմացուցիչ կամ խաղաղ արգարացուցիչ կերպով կը ներկայացնէ եղբոր թեմայի պարագաները հետեւաբար՝ կարծենք իրաւունք չէ որ ամբարշտի մը պատճառաւ ազգ. պատուը նախանձաւոր մէկուն մը պատիւն անարգուի:

Խնդրելով, . . . Մեծ. Խմբագիր որ բահահածիք նեկայս հրատարակել Մնամ Զարդանօք Ս.

Աթիսէրի մէջ թիւալ թարգմանող իրաւ օրընդ օրոտ պիտի տան, տէրճի միւնասիպ կէօրիւրիւղ:

Միւլէլիֆ. Հայրենիք դադէթայի միւլէլէպէրէնին կէլէն նիւսիսինտէ ֆիլիօրիւ շըմէնտըֆէր սթաթիօնու մէմուրու էվլէլիսի պուլուսան Պիլիօրեան Անթուան էֆէնտի հագգընտա նէշր օրունան պիր միւլթալայը օգուտուլուսման նաչի, պէն տալի պուսա տալիր օլան մալիւմիլը, պէլան իթմէյէ մէնպուր օլտուս:

Վաղատ էֆէնտիի միւլթալէյէ քէնտի վաղիֆէնիլ թէմալլէլէ ինքա իթտիքտէր մադա եօճուլարա սուհուլէթ օլմադ իլին լաղըմ օլան ֆէտաքեարըլը տալի տիրիլ իթմէլէթտէ վէպու մէպէպտէն էհայիլ թարգմանտան հիւսնի նաղար վէէֆէնտիա դապուլ օրունտադտա վէլ զէվալը միւլթալէրէնին թէլէքթիլլէլլէլ միւլթալայը տա տըր, ֆալթըն տալի իթթիլաղ պաղը, իթթիլ թարիլ էրէթիլլէլլէլ թէլաճիւպի վէ տաճա տօղրուսու թէլէսիւլի պալի օլմադտա տըր, էլէլէ էքսէր մէմուլթալը թիւրքէն քէք ալէա պիլիլլէլլէլի հալտէ պիլիլլէլլէլ պիր շէյ

ԲԱՐԻՉ ՅԱՄԵՐԻԿԱ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՈՊԵՐՈՍ ՄԻ

(Շաբաթական հոգեւորական 114)

— Եթէ բազմիք մի մանէի, ընէի ինքնիրենս, բոլորովին հանգստանայի. կնոջ ու զաւակաց տեսքն ինչ որ ալ ըլլար, անտարբերութեամբ իրենց դէմն երէի. ախարս, թերեւ անոնք ալ ինձ չափ փոխուած են:

Չանգալը զարկի, Ծամպօ երեսը կ'ախած ներս մտաւ:

— Բարեկամ, արդեօք քաղաքիս մէջ բազմիք մի կայ, և որ կողմն է, ցոյց տուէ՞ք ինձ:

— Բարեկամ, Մասն, ինչ ընելու համար:

Ուսերս թմրեալ եի. — Տխմար, յուսացուելու համար, ինչու համար պիտի ըլլար:

— Մասն լուսնոյն ու զէ, ըսաւ Ծամպօ, սարսափաւոր զգոյնքով երեսս նայելով. տոնր համար Մասն զիս հոս բերել տայ պարտիզին ծայրէն:

— Անտարակայս:

— Այս ինչ անտանելի բան է, պօռայ տըր գլխուն մաղերը քաշելով. ինչ ամէն մէկ ննջելու սենեկի թով մէկ մէկ բազմիքի սրահ ըլլայ, և Մասն Ծամպօն վեր կանչէ հարցնելու համար որ,

բարեկամ որ բազմիքն երթան լուսնոյն համար: Անայլել բան է Ամերիկացի մայրաքաղաք ծաղրելը:

Այս ըսելով անէ օթոյն ներքեւ փոքրիկ դուռ մը հընց և զիս շքեղազարդ խցիկ մի մտոյց, ուր մարմնիք լուսնոյն մի կար:

— Բնէ տեսնեմ, Ծամպօ, քէք ցաւկոտ ու կատակ եղանակաւ մի, թէ որ գործ չունիս, շարունակ պտուտակ դարձուր Մասն համար, պաղ ջրոյ պտուտակը, տաք ջրոյ պտուտակը, գրիկ խորիք տար, ճեմակեղենները վանդակը դիր որ տաքնան, դայեակութիւն ըրէ, Ծամպօ, Մասն չգիտէ ձեռքերը գործածել:

Դուքէն ուրիշ բան չէի կրնար ընել, թողուցի որ Ծամպօ իւր լոյսը բարկութիւնը դուրս թափէ, և լեզուս քաշել ու զիս չտեսնելու զարկի, մտքէս աշխիճեցի այն Ամերիկեան քաղաքի տունը, որք ընկերակցութեան անյարմար են և բուն բանտի նման, ուստի մարդ չկրնար դուրս ելնել, որովհետեւ հոն ձեռքերը ներքեւ գտնէ այն ամեն բան, զոր մէք Բարիկը մէջ մեր տունէն դուրս. թէպէտ և սուղ, բայց շատ հեռուն երթալ գտնելու հաճոյքն ունիք:

ԳԼՈՒԽ Դ

ՏԱՆԸ ՄԵՉԸ

Բազմիքն ելնելուն, առանց հանգարտութիւնս գտած ըլլալու, գետնայարկը տանող փոքրիկ սան-

դուլէն վախ ինչ բոլորովին մտախոհ: Արդեօք ինչ ըրեր էին տունս. ինչ գիտակալ ծաղկալ պիտի գտնէի բնտանիքս: Սեղանատունը մտայ, մարդ չկար. հիւսնայն անցայ, հոն ալ նոյնպէս, փամանակ անցընելու համար երկու սրահներն աչքէ անցուցի, որպէս զի նոր բնակարանի տեսքին սոյգորիս:

Սեղանատունը բայ լոթոյցէ մի, ուրիշ դարդարանք չկար այլ միայն կաղնեայ հին ու ծանր սնունդ մի՛ վրան չինի դաւաթներ և արծթէն աւելի փայլուն Անկիլական մետաղէ թէյյաններ լցուած: Սեղանաց դարանին գէմը երեք փորագրել միջակ պատկեր կախուած էին. որոյ մէջ տեղին էր Բէնի ինչ կայ հետ Ծաքամաքսնի կնճիկն ներքեւ դաշինք կռելու, ալ կողմը Վաշինկթընի կնճիկն գիրն իւր ձիւն և սև ծառային հետ ոտքի վրայ կանգնած, ձախ կողմը Կալիֆօռնիայի լեհապետին պատկերը, այն պարկէշտ և ձեռքերի Արքային որ մեծահամբաւ Արքահամ Լինքոլն ալ կուշուի. և որ ժամանակաւ ձող տաշող (1) էր, իսկ այսօր Միացեալ Նահանգաց նախագահ:

Ասոնք են, պօռայն իմ նոր տանս սրահայն ողիները, ես որ ուժոյ և յաղորդութեան պաշտաման մէջ մեծցած ֆրանսայի եմ. խաղաղասէր Գուէյքըր (2) մի, զօրապետ մի որ, միւլթալէլ կրնար

(1) Այս մեծահոգակ մարդոյն նախկին արհեստը փայտէ ձող տաշող էր: Միացեալ Նահանգաց մէջ կալուածները ձողէ ցանկապատով միայն շրջափակուած են:

(2) Quaker, դոգմովս. բոյապէս, կոչուին Անկիլո եւ Ամերիկայի մէջ տեսակ մի աղանդաւորք, որք Աստուծոյ

Ի Լ Ա Ն

Հանկա լեռի գաղութը խորհրդանշա-
կալը սօքադրոտա համեմատ դարձու-
մընան քեզէ պաշտա 38 Ն. ինչ
մուրադ դամ խանէի 3 օտա վէ 2 սու-
ֆայ վէ անդ գույու վէ պիր սարերն
միւշթէմիդ օրարադ սաթլը օլտուղըն-
տան թալիպի օլան շարչու իշխանէ վա-
րադ ճը խաննտա ալթ գաթմու 3 նօ-
մէրօլու օտայա թէշլիքի իմ մէլէրի :

Թիւրքէ վէ ձրանորդա վէ իթա-
լաննա վէ կրմէնիճէ իրանկերանէ
ևէքաթիկէրնէ թէրնմէ ինչ, կէրէք
տալաճա վէ կէրէք թիւ ճարճա պիւ
ճիւմէ էկադ վէ տէֆիէր, վէ մէդ-
քիւր իրանէրտէն արդուհալ վէ բա-
թօրթօ վէ սուլա տայիր թաշիրթ
մաթպուսադ իտարէսի օտարնտա
հիւանիւ սուրէթի վէ էշվէն ֆիւթի
թէրթիւ վէ թանդիւ օլունմուդտա
տըր :

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

ՏԱՆԿԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒՆ

ՏԱՆԿ ԵՒ ՀԱՅ ՏԱՌԵՐՈՎ

ԻՄԱՐԱԿԱՆ

ՊՈՂՏՈ Պ. ԳԱԼԵՈՅԵԱՆ

ԳԻՆ 3 ԴՈՒՐՈՒՇ

Տղայք: Յ. ՄԵՆԵՆԻՍԻԱՆ

Այս կրթութիւնով որ և ինչ մէկը
կարող է առանց դաստառի և քիչ
ժամանակի մէջ տաճիկերէն սարգ հա-
ռածներ կարգաւ ըմբռնել և ուղիղ
գրել. յուսամ որ փորձառու ընթեր-
ցողք պիտի համոզուին թէ դասական
մեծ գիւրութիւն մ'է այս եղանակը
սոյն լեզուն սովորել ու գործնական հա-
մար :

Կը ծախուի Յ. Գալաֆեանց գրա-
տունը, Չաքմադճըլըր փողոց թիւ 16 :

ԽՈՅԼ (ՍԸՐՄԱՃԱ)

Ի հնոց ճանչցուած ախտ մըն է,
ամեն դար նորանոր փորձեր եղած են
սոյն ախտին դարմանին համար :

Խօտի, սնդիկ (ճիւլ) և միւրե-
ղի (սըլան օղու) զանազան բազադ-
ութիւններն, որոնք սարսափելի թոյ-
ներ են, իւրապահան բժշկաց հանա-
պարօրեայ գործածած դեղերն են,
և խոյադարն (սըրաճայր) այս դեղե-
րով աւելի կը վնասուի քան թէ օգուտ
մը կը կրէ :

Բժիշկներէն ոմանք տեղական (լօ-
քալ) դարմանի համար վերահատու-
թեան և անդամատութեան միջոցնե-
րուն կը դիմեն, այս պարագային մէջ
ալ խուլադարներն կամ ցաւոյ սարս-
կութեան տակ կ'ընկճին, կամ թո-
քախտի կը վերածուին որ զոյղին մէկ
ներքին տեսակն է: Եթէ ըսենք սխա-
լած չենք ըլլար :

Եւրոպիայ բժշկական ճարտարու-
թիւնը երբ անկարող կը գտնուի այս
մահաբեր ախտին դէմ, ուրախու-
թեամբ կը տեսնենք փարձով, որ Հայ
ազգի երկանեան Համալսութիւնի Մօֆի
Մայրապետը այս ախտէն շաղկապիւ
բժշկածներուն զանազան ազգերէ,
որոնք յիշեալ Մայրապետին քովի ար-
ձանագրութեան տեսարակը ստորագ-
րած են մանրամասնաբար իրենց կա-
տարեկապէս բժշկուած ըլլալն :

Այսուհետեւ բժշկականութիւնը ինչ-

պէս ջերմի դէմ մեծ վստահութեամբ
սօլփաթօ, կամ քնաքնա կուտայ, եօյն
և գույնէ աւելի կատարեալ վստահու-
թեամբ խոյի դէմ ալ իւր դեղը պիտի
տայ չնորհիւ հայուհեոյ մը, որ ց'արդ-
մթութեան մէջ մնացած է :

Քաղցր է մեզ յուսալ, որ բժշկա-
կանութեան մէջ անմահութեան տա-
ւանդելի Հայուհեոյ մը անունը՝ ող-
գայինք, ոչինչ նուազ խնդութեամբ
պիտի պատմեն միմեանց :

Ինչպէ՞ս առիկը յառաջատուի չնոր-
հալարութեան նամակներով Մասիս,
փոխի և Սրաղիւր հրատարակած են :

Հիմախոհիմա խալաղ արներն կիւ-
րակէ օրերը Սամաթիա Սուրա Մա-
նաթմըր Հայաբ-չէյմէ փողոց խրատու-
նը կը գտնեն զինքը ժամը 3էն մինչեւ
11 :

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՀՈՐԱՏԻՊ ՄԱՏԵԱՆՔ

Այսարհադրութիւն Գաղաքական,
Բնական և Ուսումնական. Ա. Մ. Գա-
րադաշեան աշխատութիւն :

Այս գրքին հեղինակը մասը վեր-
ջին աշխարհագրական փոփոխմանց և
աշխարհագրական նորագոյն տեղեկու-
թեանց համեմատ գրուած եւրոպա-
կան գաղափարքերէ առնուած է, և
իւսուցչու դաս բաժնուած ըլլալով
հարցմամբ և պատասխանով կը պարու-
նակէ ամէն բնագիտութիւն և մասնաւոր
աշխարհագրական գիտելիք, զորօրի-
նակ՝ երկրի իւրաքանչիւր մասին ծո-
վու և ցամաքի բաժանումները, այլ և
այլ երկրներու կամ թագաւորու-
թեանց համալսութեան փոփոխութիւնը, տա-
րածութիւնն աշխարհագրական միջ-
նաւ, բնակչոյ թիւը, երեւելի քա-
ղաքներն և անոց բնակիչները, կա-
ռաւարդութեան իւրաքանչիւր, տիրող իշխա-
նը, զինուորական զօրութիւնը, տեղ
տեղ նաեւ պատմական և բնական
տեղեկութիւններ :

Բնական մասը որ վեց դաս միայն
բաժնուած է՝ կը պարունակէ համա-
ռօտ տեղեկութիւն մը երկրի բաղ-
կացնող և անոր երեսին վրայ գըտ-
նուած անգործարանաւոր մարմնոց,
այսինքն հողը և ջրոյ տեսակներուն
և մթնշաղկական օդոյն և անոր շար-
ժումներուն վրայ, և գործարանաւոր
մարմնոց, այսինքն այլ և այլ գօտի-
ներու տեսակներուն և անանոց վրայ :

Բնական մասը կամ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ
նաեւ որ եօթը յօդուած և երեսունեւ-
ու թ դաս բաժնուած է՝ հարցմամբ և
և պատասխանով, կը պարունակէ բո-
լոր երկնային մարմնոց, այն է արեւ-
գալան, երկիրն, լուսնոյ, մարդակոյ,
գիսաւորաց և անտեղաց փրորներն ալ
այլ և այլ զիտեղիք: Բացատրուած է
երկրագունդին վրայ մտածուած այլ
և այլ գիծերու և շաժանմանց ելա-
նակութիւնը, խօսուած է արեւալանի,
երկրի և լուսնոյ մեծութեանը, ա-
նոց իրարմէ հեռաւորութեանը, այլ
և այլ շարժումներուն և այն շարժում-
ներէն յառաջ եկած երեւութից և
փոփոխմանց վրայ, ինչպէս են տարե-
կան և դիւրոյ և եղանակաց փոփո-
խութիւնները, ծրուան և տարաւոր
բերութիւնները, նայպէս գիշերահա-
ւասարի, լուսնոյ երեւութից պատ-
ճառներուն, իրաւարմանց, և երկնա-
յին մարմնոց ուրիշ յատկութիւննե-
րուն վրայ :

Աւելի գիտական և հիմնական ը-
նելու համար ուսումնական աշխար-
հագրութեան վերաբերեալ տեղեկու-
թիւնները, շատ տեղ մէջ բերուած
են աստեղագիտական շատ պարզ հա-

շիւներ, որոնց համեմատ գտնուած են
արեւալանի և երկրի այլ և այլ մե-
ծութիւնները, իրարմէ հեռաւորու-
թիւնը, երկնից և լուսնոյ ոլորտին ա-
ւելի կամ նուազ կեդրոնագնացութիւ-
նը, այսինքն ձուածեւութիւնը, և այլն :

Այս գաղափարքը յարմար ընելու
համար այլ և այլ տիպի և կարգու-
թեան տէր ուսանողաց ընդունակու-
թեանը, պատասխաններ խոշորեկ գը-
րով համառօտ գրուած են, և յետոյ
անոց տակն աւելի մանր գրով բա-
ցատրութիւնները գրուած են երկա-
րօրէն: Ուսուցիչը ըստ պատշաճի կր-
նան գործածել, կարճել կամ զանց բ-
նել այս բացատրութիւնները: Դասա-
գիրքն ունի ի վախճանի երկրագուն-
դի գործածելու խնդիրներ, և 36 է
աւելի պատկերներ պարունակող եր-
կու տախտակ :

Հեղինակը կը յուսայ թէ իր այս
գաղափարքն ուրիշ ասոր նմաններուն
վրայ ոչ ամալ առաւելութիւն ունի,
և կը հաւանայ, և ո թէ աշխարհագ-
րական ուսման մեր դպրոցներուն մէջ
քայլ մ'ալ յառաջ երթալուն՝ բաւա-
կան նպատակ կ'ապրի ըլլայ :

Գաղաքական և բնական մէկ-
տեղ կազմուած 4 զուրու է, Ու-
սումնականը զատ կազմուած 6 զու-
րու է: Երեք մէկտեղ կազմուած կը
ծախուի 8 զուրու, Պօլիս Չաքմադճը-
լըր, Գրատուն Յ. Գալաֆեան, Ու-
ղուն-Չաքը Բիւրիւ-խանի կից Ֆրէնկ-
եան գրատուն, Մերձաւ Սրապեան
գրատուն և ուրիշ Հայ գրապահաւաց
քով :

ՆՈՐ ԳԱՍԱԳԻՐՔ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

ՎԱԿԵՐԱՅԵԱՐ
ՅՈՒՄՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՑ
ԳՈՐԾԱՍԵՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՄԵԱՆ
Ա. Ա. ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ
ԳԻՆ 3 ԴԱՆԿԱՆ

Ի փոքր, վարժարաններու մէջ
Ազգային դաստիարակչական դասախոսու-
թիւնն ամենակարեւոր ճանչուած է,
բայց, ինչպէս յայտնի է, մինչեւ ցարդ
հրատարակուած դասագրքերն հին
ձեւի և միօրինակ տեղ մը հետեւելով՝
գժուարին եղած էր այս պիտանի ուս-
ման վրայ ուսանողաց ճաշկը գրգը-
ռել, և զայն ամեն հասակի գիւրի-
մանց և անործելի ընել :

Գործաւոր ընկերութիւնն ազգին
օգտակար ծառայութիւն մ'ընելու
մտք ձեռնարկած էր՝ դասագրքին
ուղագրութեան, որով ի լոյս ընծա-
յեց. և յուսով որ վարժարանաց
մեծ արդոյ՝ հօգաբարձութիւններն ու
դաստիարակչական արժանիքը ճանչե-
լով կը քաջաբերեն նաեւ զընկերու-
թիւնը :

Հեղինակն մասնաւորապէս ջանք
ըրած է այս գաղափարքն իր անակիւն
մէջ եղական ընելու համար, լեզուին,
բաժանմանը, թուականներու և ու-
րիշ ասոց նման կատարելութեանց
ըստ ամենայնի ուշ գնել :

Խաղաղասիր համարներու հար-
ցումներ գրուած չեն. որպէս զի դա-
ստաւոր զանոնք իրենց ուղած կեր-
պով հարցնեն. և աշակերտք ալ փո-
խանակ թութակի պէս դոց ընելով
պատասխանելու՝ միտքն հասկնան և
կարող ըլլան և է կերպ հարցման
պատասխանել: Արդէն նկատելով որ
այս գաղափարքն մանր ուղղոյք ալ պի-
տի կարգան ուստի գործին միջոցա-
ւորութեամբ մէջ խօսքերը կարճ կարճ

կապուած և հեռագրէ տատնանա-
լաբ երկնցած են. այս կէտն ուշագ-
րութեան արժանի է :

Արժէքն այս անգամ՝ խիստ դի-
րամատիկ ըրինք. ի գին (3) երեք
զուրու. խրատուութեամբ որ մինչ ցարտ
հաղարատ օրինակներ վաճառուցան,
հեղինակին այս աշխատանքութիւնը
գնել ուղղները պէտք է դիմեն առ
Յ. Գալաֆեան Եղրալոյ գրատունը ի
ստորոտ Չաքմադճըլըր փողոց թիւ 16 :

ԻՐԱՆԻՍԻՆ

Հայաստանեայց Լուսաւորչական Ս.
Եկեղեցոյ դէմ Հոռութեանաց և մա-
նաւորագէտ հեղինակ տարբերութիւնք
մակագրեալ գրքին հեղինակին բաժ-
նուն և գրքով հրատարակմունս դէմ
գիրք մըն է, հոգեւոր բարձր իշխանու-
թեանց հրամանաւ և հաւանութեամբ
ուղեւոր, երեք հատոր :

Գրքին տպագրութիւնը լինցած է
ուղղորդ ամէն մէկ հատորը զատ ալ կըր-
նայ ստանալ. երեք հատորին մէկէն
գինն է երեսուն և երկու դ. իսկ եր-
րորդինը միսակ տասն և երկու դ. :

Կը ծախուի Բոլոր Հայ գրապահաւո-
ւաց խանութը :

ԵՍՏԻԿԵԱՐ
ԳՐԱՍԹԻՐՄԵՆԻԱՆ

Սաթմըր հէր քիթադճը տիւր-
քեանը ընտա վէ Բէօրիւ պաշտաւ
Պարագաւոտ : Յից 100 փարսց :

ՀԱՄԱՌՈՏՈՒԹԻՒՆ
ԲԻՐՍՈՒՆԵԱԿԱՆ ՈՒՍՄԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ
ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՍՈՒՐԻ ԵՆԵՆԵՅՈՑ
ԱՇԽԱՏԱՄԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԵՏՐՈՒՆ Ս. ՇԱՆԵԱՆ
Գ. 3 ԴԱՆԿԱՆ

Սոյն գաղափար օգտաւէտ երկա-
սիրութիւնն, որ առաջ հրատարակ-
ուած էր Ռուսաստանի մէջ աշխար-
հիկ բնագիտ. և այժմ վերստին ի
Հայաստան Ս. Աթոռոյս տպարա-
նէն Տաճկաստանի աշխարհիկ բարձա-
ւով, ի պէտս Ազգային դպրոցաց, որ
կը բաղկանայ 300 երեսէ և կը ծախուի
թէ՛ Ս. Աթոռոյս գրատան և թէ՛ Կ.
Պօլսոյ երուսաղեմատան մէջ :

Գին 3 զուրու :

ԵՐԳԱՐԱՆ
ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ

ՍԻՐԱՀԱՐԱԿԱՆ
ԳՐԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Սոյն 160 երեսէ բաղկացեալ եր-
գարանը կը ծախուի ամեն գրապահա-
ւաց քով և կամուրջի գրուելը Պարա-
գան ի գին մէկ քառորդ Մ'էճիտ :

ԱՇԽԱՆ ՏԵՐԵՂԵՐ
ԳԱՂԱՏԱՄԵՐՈՒՆ

Պաղատարեան Էֆէնդի սոյն աշ-
խատանքութիւնը անկեալ երկուս-
տարգաւթիւնը վերականգնելու նպա-
տին ունենալով կը հրատարակուի եր-
տասարդութիւնը որ առնէ ու կարգալ
զայն ի պահպանութիւն իւր կենաց :

ԻՄԱՐԱԿԻՐ-ՏՆՈՐԵՆ ՏԵՐ ԼՐԱԳՈՑ
ՏԱԿՈՐ ԽԱՆԵԱՆ 8. Գ. ԸՆԴՍԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Յ. ԳԱՎԱՅԵԱՆ ԵՒ Ը. Գ. ՊԱՐՆԵԱՆ
4 Պօլիս Գիւրգի խոն քաղաքի թիւ 26